

корінного населення Криму» [4]. У вересні 2022 року для всіх охочих запропоновано всеукраїнський онлайн-курс із вивчення кримськотатарської мови і культури «Veraber».

Секції кримськотатарської гуманітаристики діють у регіональних осередках МАН України, також на базі Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського, де проводять різноманітні освітні й наукові заходи для учнів 9–17 років.

Отже, проблема вивчення кримськотатарської мови на теренах України з метою сприяння подальшому розвитку цієї мови як неодмінної ознаки національної ідентичності кримських татар є надзвичайно актуальною сьогодні та потребує розв'язання на рівні держави.

Список використаної літератури

1. Вивчення кримськотатарської стало доступнішим для дітей. 2021. 20.12. URL: <https://osvita.ua/school/85243/> (дата звернення : 25.05.2023).
2. Концепція розвитку кримськотатарської мови від 07.04.2021 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/296-2021-%D1%80#n8> (дата звернення: 20.05.2023).
3. Смагіна А. Коли рідна мова на межі зникнення. Як в Україні рятують кримськотатарську. *Рубрика*. 21.02.2021. URL: <http://surl.li/hzoga> (дата звернення: 21.05.2023).
4. Проблеми кримських татар-переселенців обговорили у Львові. *Радіо Свобода*. 2019. 17.04. URL: <http://surl.li/hzogo> (дата звернення: 25.05.2023).

Грінь А.,
здобувач вищої освіти,
Полтавський національний педагогічний університет
імені В.Г.Короленка
(м. Полтава)

ВИВЧЕННЯ ТВОРЧОСТІ ІВАНА МАРЧУКА НА УРОКАХ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА.

Іван Степанович Марчук – видатна особистість з неймовірною енергетикою та великою любов'ю до України. Взаємодія з ним дарує позитивні

емоції та заряджає вірою в майбутнє України. Його твори знову і знову підтверджують, що український народ обдарований великим талантом.

Роботи Івана Степановича завжди привертають увагу, заворожують, хоча й не завжди зрозумілі. Сам він вигадав власну техніку – «пльонтанізм» (від українського слова «пльонтати»). На його полотнах справді переплітається велика кількість ліній – різного діаметру, різного розміру.

Без перебільшення, на сьогодні Іван Степанович Марчук є одним з найвпізнаваніших українських художників за кордоном. Внесений до британської газети The Daily Telegraph до переліку «100 геніїв сучасності» (Britain`s Top 100 Living Geniuses).

Вивчення художніх особливостей творчості Івана Марчука зі школярами може бути захоплюючим та пізнавальним процесом. Наводимо методичні пропозиції, які допоможуть учням більш детально дізнатись про творчість Івана Марчука:

1. Можна розпочати з огляду біографії Івана Марчука, його впливу на літературу та суспільство. Порівняти його роботи з іншими відомими художниками свого часу. Розказати учням про його стиль, теми та основні художні прийоми.

2. Вибрати кілька найцікавіших творів І. Марчука, які підходять для вікової категорії учнів. Порівняти їх за жанрами, стилем та художніми особливостями. Досліджувати художні засоби, образність та символіку в його творах.

3. Організувати клуб для обговорення творів І. Марчука в класі. Розділити учнів на групи та надати кожній з них певний твір для аналізу. Після обговорення учні можуть обмінятися враженнями та думками, своїми спостереженнями та задати одне одному запитання.

4. Попросити учнів уявити життя Івана Марчука через рольову гру. Вони можуть виконувати ролі художника, його сім'ї та друзів. Це дозволить учням глибше зануритися в епоху та контекст, в якому жив і працював Марчук.

5. Організувати обговорення на основі творчості Івана Марчука. Вибрати

певну тему або твір, яку учні будуть обговорювати. Запитати їх думку про тему, їх враження та інтерпретацію. Це може стимулювати критичне мислення, аналітичні навички та сприяти розвитку комунікативних здібностей.

6. Запропонувати учням створювати творчі проекти, що відображають їх розуміння та сприйняття творчості І. Марчука. Наприклад, вони можуть створювати презентації, з використанням інформації про Івана Марчука, створювати відео або навіть постановки на основі його творів. Це дозволить учням виразити свою творчість та ближче познайомитися з творчим світом художника.

7. Організувати віртуальну або фізичну подорож у художній світ Івана Марчука. Створити «виставку картин» з його творами, де учні зможуть читати вибрані поезії, досліджувати літературну спадщину письменника та обговорювати свої враження.

8. Якщо є можливість, запросити самого Івана Марчука або представників його творчої спільноти на зустріч з учнями. Вони можуть поділитися своїми думками, враженнями та відповісти на запитання учнів. Це створить неперевершену можливість для учнів побачити автора «вжив» та отримати глибше розуміння його творчості.

9. Запропонувати учням створити власну антологію творів Івана Марчука. Вони можуть обрати найкращі картини, створити електронну книгу, а також додати свої враження, аналіз та коментарі до кожного вибраного твору. Це дозволить учням зосередитися на обраній тематиці та вивчити творчість Марчука більш глибоко.

10. Розробити інтерактивні ігри та головоломки, присвячені творчості Івана Марчука. Можна створити кросворди, загадки, пазли, вікторини та інші завдання, що вимагатимуть знань про життя та творчість художника. Це буде не лише цікавою формою вивчення, але й сприятиме розвитку логічного мислення та креативності учнів.

Методика вивчення художнього твору пропонує обов'язковий аналіз картини під керівництвом учителя задля реалізації триединої мети уроку

(навчальної, розвивальної, виховної). Такий підхід до роботи, по-перше, має історичні корені, по-друге, обумовлюється особливостями творів як видом мистецтва, по-третє, диктується психологією сприйняття художнього твору молодшими школярами.

У процесі аналізу твору необхідно враховувати деякі важливі аспекти: під час аналізу художнього твору в полі зору слід тримати образи, створені); важливо донести до учня позицію художника, ставлення творця до зображуваної події; проводити паралель між життям людей (образом) та картиною твору (історичним періодом); знайомити учнів з життям художника; вчити розуміти учнів ідейну спрямованість твору; важливо звертати увагу на форму твору (засоби вираження, спосіб зображення) і вчити усвідомлювати формальні компоненти (тема, ідея).

Художній твір являє собою складне ціле, в якому усі компоненти (ідейно-тематична основа, композиція, сюжет, засоби відображення) взаємодіють між собою. У творі образ не статичний, а подається у розвитку. По мірі розвитку він розкривається перед глядачем все новими гранями. Така особливість вимагає починати роботу над твором з цілісного її сприйняття, тобто з синтезу. Усвідомленому вивчання робіт художників на уроках ознайомлення з новим матеріалом сприяють такі види опрацювання картини, які визначають послідовні дії вчителя на уроці: Підготовка учнів до сприймання твору. Установка на цілеспрямоване сприйняття твору. Первинне ознайомлення з образом твору. есіда (з метою перевірки враження і усвідомлення змісту переглянутого). Повторне обговорення для поглибленого осмислення побаченого. Аналіз зображувальних засображеного на полотні. Узагальнювальна (підсумкова) бесіда, що ставить за мету – закріпити розуміння теми, ідеї твору, його значення в пізнаванні оточуючої дійсності.

Види робіт добираються залежно від класу, особливостей картин і мети уроку. Це означає, що вчитель не щоразу вдається до такої послідовності в роботі над новим текстом; можуть відбуватися зміни, перестановка, однак необхідно дотримуватися таких дидактичних вимог: 1. Пояснення нового

матеріалу повинно йти від цілісного сприймання твору через його осмислення до формулювання свого ставлення до описуваного. 2. Добирати різноманітні види робіт з метою досягнення мети уроку. У загальному виділяють 3 етапи роботи над художнім твором: 1) первинний синтез; 2) аналіз; 3) вторинний синтез. Інші прийоми, які використовуються на даному етапі: вибіркоче читання; словесне малювання, в окремих випадках читання за ролями; постановка запитань самими учнями; словникова робота.

Такий підхід до роботи сприяє формуванню у молодших школярів активного ставлення до дійових осіб, розвиває вміння давати оцінку герою за його ставленням до людей, дорученої справи, навколишньої дійсності.

Список використаної літератури

1. Кривда Марина. Пльонтанізм Івана Марчука. *Голос України*. URL: <http://www.golos.com.ua/article/263214>

2. Котубей Олеся. Люди дивляться, а художник бачить. Який він, унікальний стиль українського генія Івана Марчука. *Суспільне*, 12 травня 2022. URL: <https://susplne.media/238213-ludi-divlatsa-a-hudoznik-bacitakij-vin-unikalnij-stil-ukrainskogo-genia-ivana-marcuka/>

3. Марчук І.С. Іван Марчук. Життя і творчість. Київ: мистецтво, 1996.

Гуржій І.,
старший викладач,
Навчально-науковий інститут культури і мистецтв,
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»
(м. Полтава)

ТРАДИЦІЙНІСТЬ ТА ПСЕВДОТРАДИЦІЇ В СУЧАСНІЙ КЕРАМІЦІ ПОЛТАВЩИНИ

У часи відродження національної свідомості та утвердження незалежності України, варто звертати увагу на відновлення та збереження традицій, бо вони є тим підґрунтям, на якому тримається майбутнє нашої нації. Ремесло в мистецтві кераміки, на відміну від творчості, передається з покоління в покоління від батька до сина, як вміння, як професія. Ремісник може віртуозно виконувати ті традиційні форми яким його навчили. Але творити